

2015

Watersport in Fryslân

Tips voor varen op het Friese water

Inhoudsopgave

Na het baggeren en bouwen	3
1. Regels en veiligheid	4
Bruggen en sluisen	5
Verkeers- en gedragsregels op het water	6
Verkeersborden	8
Brugseinen	9
Varen doe je samen	10
In nood op het water?	11
De Marrekrite	12
MarBoei: vast en vrij	13
Voorkom diefstal van uw boot of buitenboordmotor	14
Samen werken aan veiligheid	16
Werk aan het Van Harinxmakanaal	17
2. Vissen en zwemmen	18
Sportvissen in Fryslân	19
Veilig zwemmen in open water	20
Zwemwaterlocaties	22
3. Het Friese Merenproject	24
Gastvrij en aantrekkelijk	25
Zes vaarroutes door Fryslân	26
Beleef de stilte met elektrisch varen	28
Gewoon schoon, lekker fri(e)s	30
Winterrust voor vogels	32
Welkom in Stavoren	34
Belangrijke telefoonnummers en colofon	35

Na het baggeren en bouwen

Na vele jaren baggeren en bouwen is het grootste deel van het werk aan de Friese vaarwegen klaar. Het Friese Merenproject dat de provincie hiervoor opzette, loopt na vijftien jaar af. Hoewel u nog geregeld bouwkranen en baggerschepen kunt tegenkomen, zijn de grote bouwprojecten klaar.

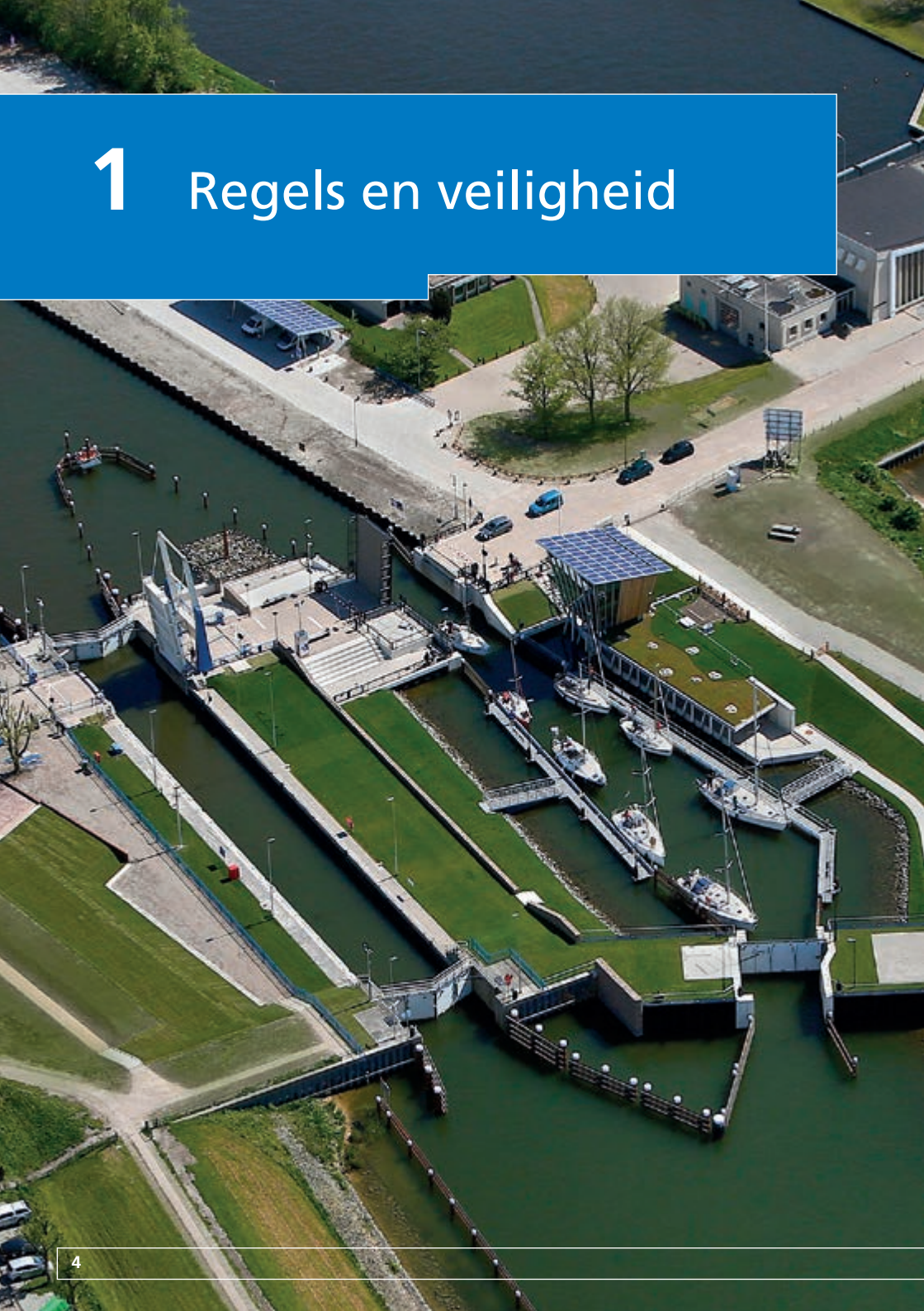
De nieuwe aquaducten, bruggen, aanlegplaatsen en andere voorzieningen zijn er om voor u het recreëren in Fryslân zo aangenaam mogelijk te maken. Of het nu gaat om een brug die weer beweegbaar is gemaakt of de nieuwe Johan Frisosluis in Stavoren, die vorig jaar door Koning Willem-Alexander is geopend.

Vandaar dat ik u (ook) dit jaar graag verwelkom op het Friese vaarwater. Geniet van de rust, de ruimte en het gespetter in de regio die we in 2018 als Culturele Hoofdstad aan heel Europa mogen tonen.

John Jorritsma, Commissaris van de Koning in de provincie Fryslân

1 Regels en veiligheid

Bruggen en sluisen

Van 28 maart tot 1 november zijn de bedieningstijden van provinciale bruggen en sluisen in Fryslân dagelijks:

9.00 - 19.00 uur*

* juni, juli, augustus tot 20.00 uur

Van 1 november tot 1 april worden de meeste bruggen alleen op afroep bediend van ma t/m za tussen 9.00 en 17.00 uur. Let op: voor een aanvraag voor opening op werkdagen belt u minimaal twee uren van tevoren. Voor een afroep op zaterdag minimaal 24 uur van tevoren. Dit kan via het afroepnummer **058 - 29 25 888**, dat bereikbaar is van ma t/m vr tussen 8.00 - 16.00 uur.

Kijk voor een volledig overzicht van de bedieningstijden op www.fryslan.frl/bedieningstijden of in de **Watersport-app**.

Prinses Margrietkanaal

De bedieningstijden voor het Prinses Margrietkanaal vindt u op www.vaarweginformatie.nl.

Wat te doen bij brug of sluis?

- Vaar zo ver mogelijk in de richting van de brug of sluis.
- Als het druk is op de weg worden de boten verzameld en moet u even wachten.
- Sluit achteraan bij wachtende boten voor bruggen en sluisen en wacht uw beurt af.
- Wanneer de lichten groen en rood geven, kunt u in de richting van de brug varen. Dit is het teken dat de brug spoedig open gaat.
- Vaar bij een geopende brug vlot door.
- Strijk bij drukke bruggen zo mogelijk de zeilen en mast.
- Volg de aanwijzingen van de brug- en sluiswachters op.
- Is bij een wachtplaats het bord B.5 geplaatst, dan bent u verplicht voor dit bord te wachten. Ook als u niet wilt doorvaren, houdt u de doorvaart vrij.

Verkeers- en gedragsregels op het water

Elk jaar komen veel toeristen naar Fryslân om te genieten van ons prachtige watersportgebied. Tijdens de seizoensdrukte op het water is het noodzakelijk dat iedereen rekening met elkaar houdt. Net zoals in het verkeer op de weg gelden er ook verkeersregels op het water.

- Verander niet plotseling van koers.
- Zorg dat u rondom goed zicht heeft en kijk regelmatig achterom.
- Voer tijdig de juiste navigatieverlichting.
- Anker niet bij bruggen, sluizen, werkschepen met uitstaande ankers en in het midden van een vaarwater.
- Voorkom laveren op drukke vaarroutes en houd het midden vrij voor grote schepen.
- Blijf uit de buurt van visnetten. Deze zijn gemarkeerd met vlaggetjes of een bord met een rood/witte ruit. Passeer de visnetten altijd aan de witte kant van het bord.
- Bewaar de rust in de natuur- en woongebieden.
- Zwemmen in de vaargeul, bij bruggen, sluizen en wachtplaatsen is niet toegestaan.
- Een vaarbewijs is verplicht voor het besturen van snelle motorboten. Dit zijn alle boten die sneller kunnen varen dan 20 km/u.

De vaarbewijsplicht geldt ook voor niet-snelvarende boten die langer zijn dan 15 meter.

Wie heeft voorrang?

- Kleine schepen (korter dan 20 meter) moeten voorrang verlenen aan grote schepen, passagiersschepen, veerponten en sleepboten.
- Een klein schip mag bij het vertrekken medewerking vragen van een ander klein schip.
- Hoofdvaarwater gaat voor nevenvaarwater. Schepen die stuurboordswal (rechts) houden in het hoofdvaarwater hebben voorrang op andere schepen, ongeacht de lengte en grootte.

Snelheid

- Denk om uw vaarsnelheid en die van de overige scheepvaart. Een vrachtschip vaart soms sneller dan u verwacht.
- Voor de meeste wateren in Fryslân geldt een maximum vaarsnelheid van 6 of 9 km/u.
- In havens en in de bebouwde kom geldt een maximumsnelheid van 6 km/u.
- Op het Van Harinxmakanaal, het Prinses Margrietkanaal en het Johan Frisokanaal geldt een maximumsnelheid van 12,5 km/u.
- Snelvaren mag in Fryslân alleen in vijf speciale snelvaargebieden. Kijk voor de gebieden en regels op www.fryslan.frl/snelvaren.

Minimumleeftijd besturen boot

- Snelle motorboot: 18 jaar (vaarbewijs).
- Motorboot, groot schip en zeilboot langer dan 7 meter: 16 jaar.
- Motorboot korter dan 7 meter die niet sneller kan dan 13 km/u: 12 jaar.
- Zeilbootjes korter dan 7 meter en kleine roeiboortjes: geen minimumleeftijd.

Uitgebreide informatie over de vaarregels staat in het Binnenvaartpolitierglement, te vinden op wetten.overheid.nl en in de Vaarwegenverordening Friesland: www.fryslan.frl/vaarwegenverordening.

Kijk voor de regels op het Prinses Margrietkanaal op www.vaarweginformatie.nl en www.rijkswaterstaat.nl.

Verkeersborden

Langs de vaarweg staan borden met verkeerstekens die aangeven wat wel en niet mag. Hieronder staan de belangrijkste borden op een rijtje.

verplichting de vaarsnelheid te beperken, zoals aangegeven in km/u

verboden hinderlijke waterbeweging te veroorzaken

verplichting de stuurboordzijde van het vaarwater te houden

verboden te ankeren en af te meren

verboden voor zeilschepen

marifoonkanaal voor nautische informatie, bijvoorbeeld kanaal 18

verplichting vóór het bord stil te houden onder bepaalde omstandigheden

verplichting bijzonder op te letten

bepaalde doorvaarthoogte in meters

in-, uit- of doorvaren verboden

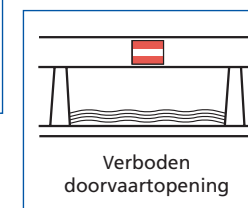
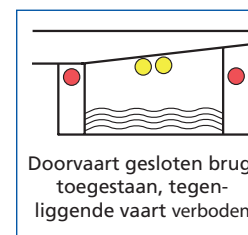
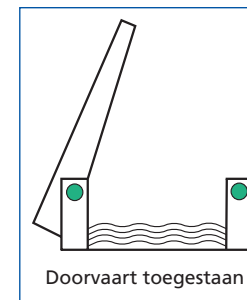
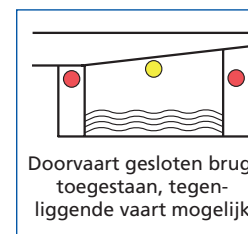
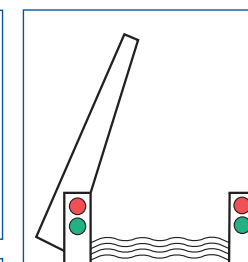
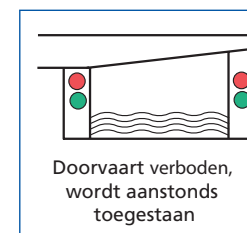
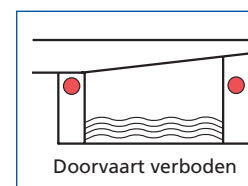
ontmoeten en voorbijlopen verboden

wachtplaats kleine schepen

Brugseinen

De lichten bij bruggen zijn rood, groen en geel. Hiermee geeft de brugwachter seinen aan de scheepvaart. Dit zijn de belangrijkste brugseinen.

Varen doe je samen

In nood op het water?

Beroeps- en recreatievaart varen veilig met elkaar op dezelfde vaarweg. Dat is kortweg het doel van het project 'Varen doe je samen!'. Natuurlijk moet u zich houden aan de geldende vaarregels. Kijk op het water altijd goed om u heen en laat andere vaarweggebruikers duidelijk zien wat u gaat doen, zodat zij op tijd kunnen reageren. Op de website www.varendoejesamen.nl vindt u handige informatie over veilig varen, onder andere over:

- Communicatie op het water
- Het blauwe bord
- Spelregels voor een veilige snelle vaart
- Veilig het water op
- Veiligheid aan boord
- Vlot en veilig door brug en sluis

Knooppuntenboekjes

Knooppuntenboekjes brengen de belangrijkste vaarwegknooppunten in kaart en geven aan hoe u ze veilig en vlot kunt passeren. De knooppuntenboekjes geven aanbevolen routes aan, het gaat dus om adviezen. Een knooppunt is een locatie waar veel verschillende vaarweggebruikers samen komen. De boekjes zijn een aanvulling op de officiële waterkaarten. Gebruik aan boord altijd de meest recente ANWB-waterkaart en de ANWB-wateralmanak. U kunt de boekjes downloaden op www.varendoejesamen.nl of via de gratis app.

Tips?

Met uw hulp kunnen we de boekjes zo actueel mogelijk houden. Geef uw tips voor bestaande of nieuwe knooppunten aan ons door via www.varendoejesamen.nl of via info@varendoejesamen.nl.

Water is een bron van plezier. Maar helaas ook van risico's. Zo kunt u te maken krijgen met aanvaringen, een motor die uitvalt, brand of een ontploffing. Zorg dat u de risico's verkleint door goed voorbereid te zijn en het hoofd koel te houden in een noodsituatie.

Hoe kunt u zich voorbereiden?

Neem actuele vaarkaarten mee, houd het weerbericht in de gaten en wees altijd goed zichtbaar. Let op de dode hoek van de beroepsvaart en zet een duidelijke koers uit waarop andere schippers kunnen anticiperen. Als u een marifoon hebt, bent u verplicht deze uit te luisteren (kanaal 10). Op het IJsselmeer is dit kanaal 1 en op de Waddenzee kanaal 4. Als er toch iets misgaat, denk dan aan het volgende:

- Blijf rustig.
- Bel 1-1-2.
- Geef aan waar u bent: geef steigernummer, boeinummer of uw GPS-positie door.
- Neem contact op met de Centrale Meldpost IJsselmeer (**0320 261111** of marifoonkanaal 1) op het Prinses Margrietkanaal of het IJsselmeer en met het Kustwachtcentrum (**0900 0111** of marifoonkanaal 16) als u op het IJsselmeer of de Waddenzee bent. Vanaf de Waddenzee kunt u eveneens de Centrale Meldpost Waddenzee (**0562 443100** of marifoonkanaal 4) benaderen.

Is een andere boot in nood?

- Leg contact met de watersporter in nood.
- Bied uw hulp aan.
- Sla alarm als dat nog niet is gebeurd (marifoon, noodvuurwerk of telefoon).

De Marrekrite: gratis aanleggen midden in de natuur

In Fryslân vindt u midden in de natuur, op de meest bijzondere plekjes, meer dan 3.500 Marrekrite-aanlegplaatsen. Hier mag u maximaal drie dagen gratis blijven liggen en kunt u genieten van de Friese natuur. De Marrekrite onderhoudt en beheert deze vrije ligplaatsen, zorgt op heel veel plaatsen voor afvoer van recreatieafval, onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten en beheert andere recreatieve voorzieningen op en om het Friese water. De Marrekrite doet dit namens de provincie Fryslân en 19 gemeenten.

Wimpel

Het onderhouden van de Marrekrite-aanlegplaatsen kost veel geld. Wij stellen uw bijdrage dan ook erg op prijs. Door het kopen van de Marrekritewimpel draagt u direct bij aan het in stand houden van vrije ligplaatsen in Fryslân!

Marrekrite-app

Met de app vindt u alle Marrekrite-ligplaatsen en onze andere voorzieningen in een handomdraai. Ook de Vuilwaterboot is met de app eenvoudig te vinden. De app is beschikbaar in de Google Play Store en de AppStore.

Kijk voor meer informatie over De Marrekrite op www.marrekrite.nl.

MarBoei: vast en vrij

De MarBoei is een boei van kunststof met een groot oog bovenop. De bijzondere Marrekrite-aanlegplekken vindt u, net als onze andere aanlegplaatsen, op de mooiste plekjes in Fryslân.

Afmeren en wegvaren

Het afmeren is eenvoudig. U hoeft maar één lijn vast te maken. De wind houdt het schip automatisch weg van de boei. Een handige schipper legt alleen aan en dat binnen een minuut. Wegvaren kan heel gemakkelijk en zonder stress. Achter de boei ligt het schip al met de kop in de wind. Het schip is dus altijd klaar om weg te varen. Het enige wat u hoeft te doen, is de tros losmaken en het schip laten 'vallen'. Vervolgens vaart u zo weg.

Poëtische ankerplaats

Een MarBoei is meer dan een Marrekrite-ligplaats. Voor wie wil, kan een MarBoei ook een poëtische ankerplaats zijn. Op www.marboei.nl vindt u de gedichten die horen bij de MarBoeien in onder andere De Alde Feanen. Dit project is tot stand gekomen i.s.m. De Moanne.

Voorkom diefstal van uw boot of buitenboordmotor

Jaarlijks worden ruim 1.200 boten en 2.100 buitenboordmotoren gestolen. Een boot en/of buitenboordmotor is een gemakkelijk doelwit. De politie houdt toezicht op jachthavens, neemt aangiftes op en spoort criminelen op. U kunt ook helpen, voorkom diefstal!

- Leg de boot zo goed mogelijk vast aan een kabel of ketting met een goedgekeurd slot.
- Zorg voor goed hang- en sluitwerk bij de kajuitingang.
- Zorg voor een aanvullend elektronisch beveiligingssysteem, bijvoorbeeld een alarmsysteem of een vaartuigvolgsysteem.
- Stal uw vaartuig in de winter in een veilige botenstalling.
- Zet uw postcode en huisnummer op een goed zichtbare plaats van uw boot, binnenboordmotor of buitenboordmotor.
- Als u uw boot op een trailer heeft staan, beveilig deze dan met een passend en goedgekeurd slot, bijvoorbeeld een koppelingslot of wielklem.

- Haal uw motor van de boot of zorg dat er een goedgekeurd buitenboordmotorslot op zit.
- Niets erin, niets eruit: neem waardevolle spullen mee bij het verlaten van de boot.

Registreer en maak foto's

Wordt uw boot en/of buitenboordmotor toch gestolen, dan helpt het als u een gedetailleerde omschrijving kunt geven. Als u een registratiekaart invult, heeft u altijd alle gegevens bij de hand. U kunt de registratiekaart downloaden op www.stichtingvbn.nl/vaartuigen. Of maak gebruik van de app.

Maak daarnaast foto's van uw eigendommen. Sla ze digitaal op, zodat u ze snel naar de politie kunt sturen op het moment dat de boot en/of buitenboordmotor gestolen is. Heeft uw boot bijzondere kenmerken, zet deze dan ook op de foto.

Aangifte doen

Op het moment dat u aangifte doet, wil de politie zoveel mogelijk van de gestolen boot en/of buitenboordmotor weten. Dan is de kans groter dat uw eigendommen terug worden gevonden. Zorg dat u de volgende gegevens bij de hand heeft:

- Kopie registratiebewijs snelle motorboot (indien van toepassing).
- Een foto van het vaartuig.
- Het rompnummer en overige serienummers van het vaartuig en de voortstuwingsinstallatie.
- Naam en thuishaven alsmede de locatie waar deze op het vaartuig zijn aangebracht.
- Bijzondere kenmerken van het vaartuig.
- Het serienummer van de trailer (indien van toepassing).
- De RDW-gegevens van de trailer (indien van toepassing).

Verdachte situaties?

Een laatste tip: waarschuw de politie altijd als u iets verdachts ziet bij jachthavens of aanmeerpunten. Bel **0900-8844** (lokaal tarief) of bij een heterdaadsituatie **1-1-2**. Schroom niet om te bellen. Liever een keer teveel gebeld, dan te weinig.

Samen werken aan veiligheid

De samenwerkende diensten van de politie, de provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân, Rijkswaterstaat en de gemeenten bewaken de veiligheid op en rond het water en de naleving van de regels.

Geluidsoverlast? Meld het!

Heeft u veel last van (geluids)overlast? Geef uw melding dan door aan de havenmeester of de politie via **0900-8844**. Bij aanhoudende (geluids)overlast en na een waarschuwing worden de veroorzakers de haven uitgestuurd en eventueel wordt geluidsapparatuur in beslag genomen. Politie, bootverhuurders en havenmeesters in de hele provincie worden hiervan op de hoogte gesteld, zodat het probleem niet elders opnieuw ontstaat.

Burgernet op het Water

Als de politie een melding krijgt van een vermist persoon of een gestolen vaartuig, start zij een Burgernetactie op. Deelnemers die zich hebben aangemeld voor Burgernet krijgen dan een bericht via de (mobiele) telefoon. Hiermee is de kans groter dat de vermiste persoon of verdachte wordt opgespoord. Wilt u meehelpen? Meld u aan via www.burgernet.nl.

Schipper niet met drank

Het is vakantie. Daar mag best op gedronken worden, maar als u nog gaat varen, drinkt u gewoon niet. U kruipt toch ook niet achter het stuur van uw auto met een slokje op? Het maximaal toegestane alcoholpromillage voor schippers is 0,5 promille, net als voor bestuurders op de weg. De maatregel geldt voor zowel beroepsschippers als pleziervaarders. De politie houdt in het zomerseizoen regelmatig alcoholcontroles op de Friese wateren. De boetes zijn hoog.

Meer informatie: www.politie.nl of volg ons op twitter: [@toezichtwater](https://twitter.com/toezichtwater).

Werk aan het Van Harinxmakanaal

Vanaf 2017 kunt u goed doorvaren op het Van Harinxmakanaal. Nog even geduld, want we werken hard aan bruggen en aquaducten. Twee daarvan zijn inmiddels klaar: het Margaretha Zelle akwadukt in de Westelijke invalsweg in Leeuwarden en het Richard Hageman akwadukt bij Ritsumasyl.

Wachten voor de Drachtsterbrug bij Leeuwarden is straks verleden tijd. Er komt een aquaduct voor in de plaats. Dat is in het voorjaar van 2016 klaar. In Franeker komt een nieuwe Stationsbrug. Zowel de doorvaarthoogte als -breedte wordt groter. De bouw start in juni 2015. In Harlingen komt naast de Koningsbrug een nieuw aquaduct. De bouw start in september 2015. Als laatste is de brug bij Dronryp aan de beurt. Die krijgt in 2016 een opknapbeurt.

Op de hoogte blijven?

Wilt u op de hoogte blijven van de werkzaamheden op en rond het Van Harinxmakanaal? Kijk dan op www.vrij-baan.nl. Of meld u aan voor de digitale nieuwsbrief via infopbl@fryslan.nl. U kunt ook bellen naar het provinciaal projectbureau Vrij-Baan: **058 - 28 44 040**.

2 Sportvissen en zwemmen

Sportvissen in Fryslân 'Elts mei graach ris fiskje'

Fryslân is bij uitstek een provincie waar u kunt sportvissen. Of u nu een doelgericht specialist, een actief wedstrijdvisser of een zeevisser bent, óf dat u vist uit pure liefhebberij; met ruim 17.000 hectare viswater biedt Fryslân volop ruimte voor elke vorm van hengelsport.

Het spreekt voor zich dat ook het sportvissen aan regels is gebonden. Een vergunning is in alle omstandigheden verplicht. Als u al in het bezit bent van de VISpas, of voor jongeren de JeugdVISpas, voldoet u aan de voorwaarden voor de meeste wateren. Als u een kleine VISpas heeft, zijn uw vismogelijkheden aanzienlijk beperkter. Mocht u alleen in een korte periode willen sportvissen, omdat u bijvoorbeeld geniet van de welverdiende vakantie in Fryslân, dan kunt u een weekvergunning kopen. Deze zijn verkrijgbaar bij de VVV's en de hengelsportwinkels in Fryslân, voor ongeveer 10 euro.

Met de app Visplanner wordt vissen nog leuker. U ziet gelijk welke mooie visstekken en -voorzieningen bij u in de buurt zijn. En wilt u weten welke vis u zojuist heeft gevangen? De app Vissengids heeft het antwoord.

Sportvisserij Fryslân is de overkoepelende hengelsportorganisatie voor de 33 Friese hengelsportverenigingen, waarbij meer dan 33.000 sportvissers zijn aangesloten. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het kantoor in Grou: **0566 - 624 455** of kijk op: www.visseninfriesland.nl.

Veilig zwemmen in open water

Fryslân is een provincie met veel water. In de zomer wordt veel gezwommen in het Friese water. Voor uw veiligheid en gezondheid is het verstandig om te zwemmen in door de provincie aangewezen officieel zwemwater. Vanaf het zwemseizoen in 2014 houdt de Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving (FUMO) de veiligheid en kwaliteit van de aangewezen zwemwateren in de gaten. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de waterbeheerders en de beheerders van de zwemplaatsten. Op pagina 22 is een overzicht gemaakt van de zwemplaatsten in Fryslân en de aanwezige voorzieningen.

Veiligheid

De aangewezen zwemplekken worden gecontroleerd op veiligheid en waterkwaliteit. Zwemmen in open water blijft wel altijd op eigen risico. Er kunnen bijvoorbeeld glasscherven, puin of andere obstakels op de bodem liggen. Ook kunnen stromingen en voorbij varende schepen voor gevaar zorgen. Neem altijd uw eigen veiligheid in acht. Dit kunt u doen door:

- het checken van de waterkwaliteit via www.zwemwater.nl of teletekstpagina 725;
- vooraf te bellen met de zwemwatertelefoon (058 - 292 56 50);
- niet alleen te gaan zwemmen;
- niet te duiken in troebel of ondiep water;
- zo weinig mogelijk water binnen te krijgen;
- geen afval te laten slingeren;
- u aan de regels te houden;
- te letten op de informatie op de borden bij de zwemplaatsten.

Waarschuwing, negatief zwemadvies of zwemverbod

Tijdens het zwemseizoen (van mei tot oktober) nemen de waterschappen of Rijkswaterstaat ten minste één keer per maand een monster van het water. Dit monster wordt onderzocht op de aanwezigheid van ziekteverwekkende bacteriën. Meestal is het Friese zwemwater goed. Maar toch kan het voorkomen dat de waterkwaliteit niet goed is. Mocht er iets aan de hand zijn, dan geven we een waarschuwing af. In ernstige gevallen geven we een negatief zwemadvies of wordt er een

zwemverbod ingesteld. Wanneer u na het zwemmen in open water klachten krijgt, neem dan contact op met de huisarts of de GGD (088 - 22 99 222) en meld het via de zwemwatertelefoon.

Botulisme

Tijdens een warme zomer is de kans op botulisme (verhoogd) aanwezig. Botulisme is een vergiftiging waaraan vooral watervogels en vissen doodgaan. Wanneer u (veel) vissen en/of watervogels ziet drijven in het water, meld dit dan bij het waterschap via het milieu-alarmnummer 058 - 212 24 22.

Blauwalgen

Algen en wieren komen van nature voor in het water en vormen meestal geen risico. Maar soms zijn de blauwgroene of heldergroene drijfslagen giftig. Zwemmen op plaatsen waar deze drijfslagen voorkomen, wordt sterk afgeraden. Bij een vergiftiging door blauwalgen kunt u last krijgen van hoofdpijn, maag- en darmstoornissen, huiduitslag, oorpijn, oogirritaties of gezwollen lippen.

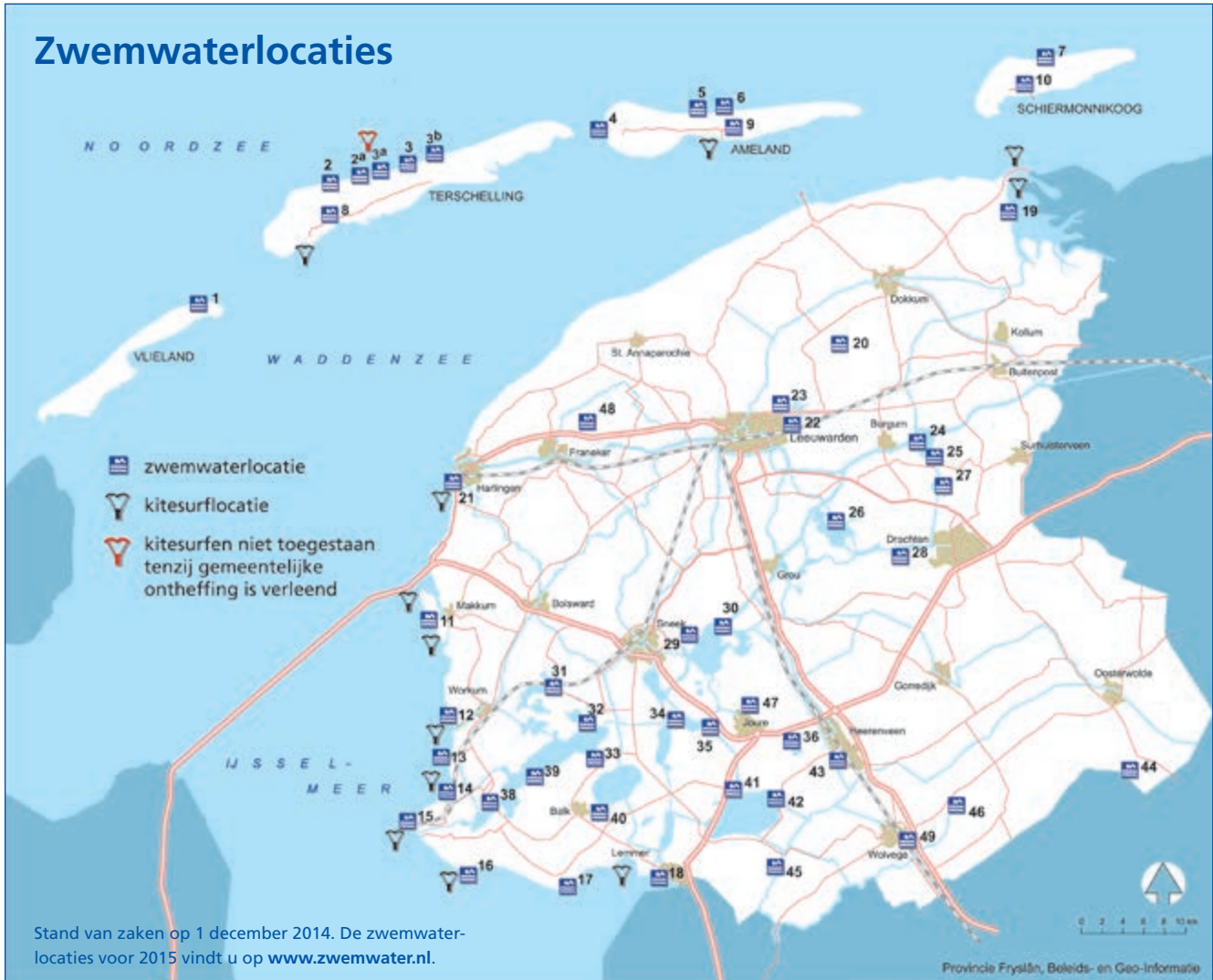
Zwemmersjeuk

Zwemmersjeuk wordt veroorzaakt door de larfjes van een parasiet. De larfjes leven gewoonlijk op watervogels, maar kunnen ook op de huid terecht komen. Wanneer deze in aanraking komen met uw huid krijgt u rode jeukende bultjes, die meestal na enige dagen weer verdwijnen.

Contact

Voor meer informatie over waarschuwingen, adviezen en zwemverboden en/of klachten kunt u terecht op: www.zwemwater.nl, teletekstpagina 725 en bij de zwemwatertelefoon 058 - 292 56 50.

Zwemwaterlocaties

Stand van zaken op 1 december 2014. De zwemwaterlocaties voor 2015 vindt u op www.zwemwater.nl.

Kitesurfgebieden

Westerzeedijk (Harlingen)	1 apr tot 1 sep	Hindeloopen tot aan badpaviljoen	gehele jaar
Hoek van Bant (Dongeradeel)	1 jun tot 1 okt	Mirnser Klif	gehele jaar
Kornwerderstrand	1 mei tot 1 okt	Stavoren bij de Potvis	gehele jaar
It Soal (Workum)	1 sep tot 1 jun	Westzijde veerdam Nes (Ameland)	gehele jaar
Holle Poarte (Makkum)	1 okt tot 1 mei	Groene Strand (Wadzijde)	gehele jaar
Strand Lemmer	1 okt tot 1 mei	West-Terschelling	gehele jaar

voorzieningen:

- driftlijn
- geleidelijk aflopende onderwaterbodem
- zandstrand
- parkeerplaats
- toiletten
- douches
- restaurant, paviljoen, snackbar

Noordzee

1. Badstrand Badhuis	Oost-Vlieland		•	•	•	•	•	•	•
2. Badstrand West aan Zee	Terschelling		•	•	•	•	•	•	•
2a. Midstrand aan Zee	Terschelling		•	•	•	•	•	•	•
3. Badstrand Hoorn	Terschelling		•	•	•	•	•	•	•
3a. Badstrand Formerum	Terschelling		•	•	•	•	•	•	•
3b. Badstrand Oosterend	Terschelling		•	•	•	•	•	•	•
4. Badstrand Hollum	Ameland		•	•	•	•	•	•	•
5. Badstrand Nes	Ameland		•	•	•	•	•	•	•
6. Badstrand Buren	Ameland		•	•	•	•	•	•	•
7. Badstrand Prins Bernhardweg	Schiermonnikoog		•	•	•	•	•	•	•

Eilanden

8. Duinmeertje Hee	Hee	•	•	•	•	•	•	•	•
9. De Vleyen	Nes	•	•	•	•	•	•	•	•
10. Berkenplas	Schiermonnikoog	•	•	•	•	•	•	•	•

IJsselmeer

11. De Holle Poarte	Makkum		•	•	•	•	•	•	•
12. It Soal	Workum	•	•	•	•	•	•	•	•
13. Badpaviljoen	Hindeloopen	•	•	•	•	•	•	•	•
14. Molkwerum	Molkwerum	•	•	•	•	•	•	•	•
15. It Súdstrand	Stavoren	•	•	•	•	•	•	•	•
16. Mirnser Klif	Mirns	•	•	•	•	•	•	•	•
17. De Hege Gerzen	Oudemirdum	•	•	•	•	•	•	•	•
18. Lemsterstrand	Lemmer	•	•	•	•	•	•	•	•

Fryslân, vaste land

19. Oostmahorn	Oostmahorn		•	•	•	•	•	•	•
20. Eeltsjemar	Rinsumageast	•	•	•	•	•	•	•	•
21. Harlingerstrand	Harlingen	•	•	•	•	•	•	•	•
22. Lytse Wielen	Leeuwarden	•	•	•	•	•	•	•	•
23. Grutte Wielen	Leeuwarden		•	•	•	•	•	•	•
24. Dagrecreatieterrein Klein Zwitserland (Sumar)	Burgum	•	•	•	•	•	•	•	•
25. Eastermar	Eastermar	•	•	•	•	•	•	•	•
26. Zwemplaats Earnewâld	Earnewâld	•	•	•	•	•	•	•	•
27. De Leien	Rottevalle	•	•	•	•	•	•	•	•
28. Smeliester Sân	Smalle Ee	•	•	•	•	•	•	•	•
29. Pottenstrand	Sneek	•	•	•	•	•	•	•	•
30. Terherne	Terherne	•	•	•	•	•	•	•	•
31. Aldegeaster Brekken	Oudega	•	•	•	•	•	•	•	•
32. Heeg	Heeg	•	•	•	•	•	•	•	•
33. Indijk	Indijk	•	•	•	•	•	•	•	•
34. Langwarder Wielen	Langweer	•	•	•	•	•	•	•	•
35. Woudfennen	Joure	•	•	•	•	•	•	•	•
36. Nannewiid	Oudehaske	•	•	•	•	•	•	•	•
38. De Kuilart (Koudum)	Galamadammen	•	•	•	•	•	•	•	•
39. De Lange Hoek	Elahuizen	•	•	•	•	•	•	•	•
40. Zwem- en surfcentrum	Balk	•	•	•	•	•	•	•	•
41. De Ulesprong	Sint Nicolaasga	•	•	•	•	•	•	•	•
42. Rohel	Rohel	•	•	•	•	•	•	•	•
43. De Heide	Heerenveen	•	•	•	•	•	•	•	•
44. Canadameer	Appelscha	•	•	•	•	•	•	•	•
45. De Driesprong	Langelille	•	•	•	•	•	•	•	•
46. Spokeplas	Noordwolde	•	•	•	•	•	•	•	•
47. Skipsleat	Joure	•	•	•	•	•	•	•	•
48. De Swanneblom	Slappeterp	•	•	•	•	•	•	•	•
49. De Vlinderslag	Wolvega	•	•	•	•	•	•	•	•

3 Het Friese Merenproject

Gastvrij en aantrekkelijk

Het Friese Merenproject maakt werk van de watersport in Fryslân! Dit heeft tot mooie resultaten geleid. Dankzij nieuwe voorzieningen zijn zo'n zeventien watersportplaatsen nog gastvrijer en aantrekkelijker. Alle reden om niet alleen aan boord, maar ook aan wal van Fryslân te genieten. Boottoeristen die hun fiets meenemen, kunnen genieten van het nieuwe recreatieve fietspad tussen Leeuwarden en Sneek. Door te baggeren zijn vaarroutes op diepte gebracht en daarmee beter bevaarbaar gemaakt. Vanaf het IJsselmeer is Fryslân nu toegankelijker via de sluisen in Stavoren en Workum.

Al het werk doen we met aandacht en respect voor de natuur. Zo is het eilandje Trijntje Pôlle aan de noordkant van de Snitser Mar in ere hersteld. Het eiland verdween pas geleden in de hoge golven. Aan de kant van Terherne is het eilandje Eva gerealiseerd. Hier lag al een eilandje dat Adam heet. De komende tijd richt Het Friese Merenproject zich onder andere op het heropenen van het Polderhoofdkanaal, het verdiepen van de Langwarder Wielen en het herinrichten van het Potskargebied.

Provincie Fryslân werkt in Het Friese Merenproject samen met Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân, Recreatieschap De Marrekrite, ondernemers en branche- en natuurorganisaties. Het project loopt nog tot eind 2015.

Meer informatie: www.friesemer.nl.

Volg ons ook op twitter: [@FrieseMeren_nl](https://twitter.com/FrieseMeren_nl).

Zes vaarroutes door Fryslân

- Elfstedenvaarroute: it giet oan!**
Sinds 2013 is de Elfstedenroute volledig bevaarbaar. Pleziervaartuigen met een diepgang van 1.30 meter en een kruiphoogte van maximaal 2.40 meter varen dan (grotendeels) over de schaatsroute. Let op: op sommige plaatsen is het vrij smal en op enkele stukken moet men even op elkaar wachten.

- Middelseerûte: prachtige historie**
Tussen Leeuwarden en Sneek vaart u door een weids landschap met talloze terpen, hier en daar onderbroken door dijken. De historische Middelseerûte kronkelt langs het oude kweldergebied van de voormalige Middelsee.

- Lits-Lauwersmeerroute: middenin de natuur**
Uitgestrekt, schilderachtig en heerlijk rustig. Uniek gelegen tussen twee nationale parken, met in het midden de Friese Wouden, waar oude dorpen en de natuur elkaar afwisselen. Het gebied is een mekka voor vogelliefhebbers.

- Staademastroute: de schoonheid van midden-Fryslân**
Van het levendige Leeuwarden naar het zuiden. Naar de rust van de weilanden en dorpen... en weer terug. Ook met een groot zeiljacht kunt u het drukke Prinses Margrietkanaal links laten liggen via de Staademastroute.

- Turfroute: het andere Fryslân**
Onverwacht mooi, de zuidoostelijke hoek van de provincie, met bossen, veenkoloniën en heidevelden. De Turfroute verbindt dit gebied met West-Drenthe en de kop van Overijssel. Onderweg passeert u vier prachtige Nationale Parken.

- Woudaaproute: neem de kinderen mee**
Met motor- of zeilboot op ontdekkingsreis langs de leukste watersportdorpen, maar dan wel met het hele gezin. Vaar naar

het Kameleondorp in Terherne en stap in de wereld van Hielke en Sietse Klinkhamer en hun beroemde boot de Kameleon!

Alle genoemde vaarroutes kunt u downloaden op www.friesemer.nl.
Voor meer vaartips: www.vareninfriesland.nl en www.beleeffriesland.nl.

Beleef de stilte met elektrisch varen

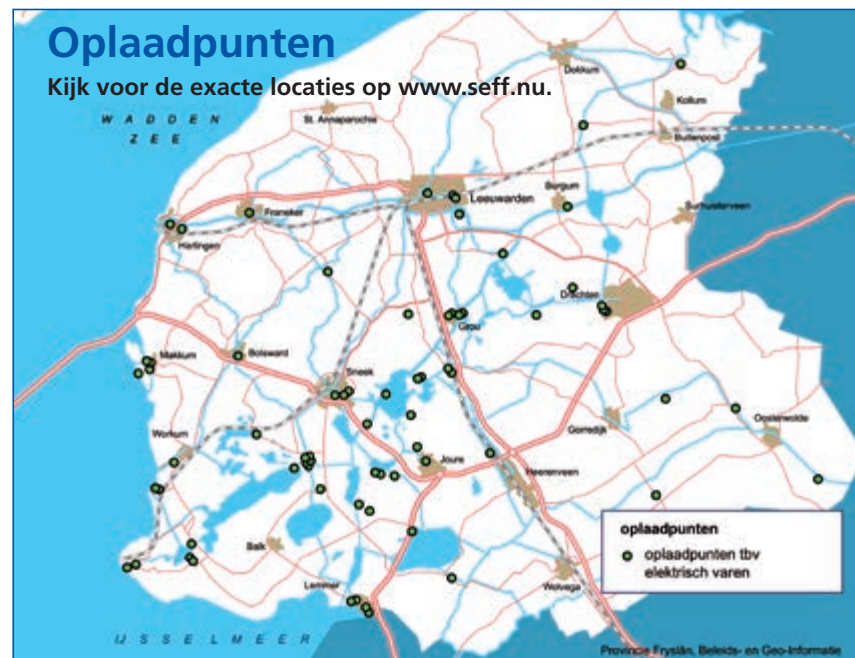
Elektrisch varen is schoon en fluisterstil. Je 'hoort' de rust en ruimte van de Friese meren en geniet volop van de natuur. Dit maakt elektrisch varen een bijzondere ervaring.

Proeftuin

Als dé watersportprovincie van Nederland is Fryslân een logische proeftuin voor elektrisch varen. Een behoorlijk aantal bedrijven investeert in innovatie en ontwikkeling van deze vaarwijze. Bovendien wordt de Friese jachtbouw ondersteund in opleiding, normering en certificering op het gebied van elektrische aandrijving van schepen. De Stichting Elektrysk Farre Fryslân (SEFF) speelt hierbij een belangrijke rol.

Electric-only-vaarroutes

Een optimale Friese belevenis is te vinden op de electric-only-vaarroutes. Dit zijn vaarroutes speciaal voor elektrische boten. Zo kunnen watersporters

daar in alle rust van de natuur genieten. Vóór de zomer van 2015 is de *electric-only*-route Heeg - Oudega - Heeg klaar. Na diezelfde zomer start de aanleg van een elektrische vaarverbinding tussen de Grutte Wielen en de Swemmer. Deze route krijgt de naam 'Bûtenfjild'.

Subsidie

Het Friese Merenproject stelt subsidie beschikbaar voor elektrische oplaadpunten. Voor de aanschaf van een elektrische boot of voor het ombouwen naar een elektrische aandrijving kan geen subsidie meer worden aangevraagd. Hiervoor is het plafond bereikt.

Meer informatie: www.fryslan.frl/schoonvaren, www.seff.nu en www.friesemeren.nl.

Gewoon schoon, lekker fri(e)s

Tijdens een warme zomerse dag is het heerlijk om een verfrissende duik te nemen. Om dit ook in de toekomst zorgeloos te kunnen blijven doen, moeten we ervoor zorgen dat het oppervlaktewater schoon blijft. Als watersporter kunt u hier zelf aan bijdragen door uw toiletwater aan boord op te slaan en af te voeren bij speciale innamepunten. Fryslân heeft daarvoor meer dan 100 vuilwaterstations.

Bovendien kunt u van juni tot en met september op de Friese wateren de Vuilwaterboot tegenkomen. Deze boot heeft een installatie aan boord om vuilwatertanks van plezierboten ter plekke leeg te zuigen. In de zomer van 2014 was dit een groot succes. De bemanning van de boot ving ruim 12.300 liter toiletwater op en kreeg veel positieve reacties. Wilt u de exacte locatie van de Vuilwaterboot weten? Download de Marrekrite app (IOS en Android).

Subsidie

De provincie Fryslân stelt via het investeringsprogramma Wurkje foar Fryslân subsidie beschikbaar voor de inzameling van vuilwater. Deze subsidie kan worden aangevraagd door (jacht)havens en gemeenten.

Meer informatie: www.fryslan.nl/subsidies en www.friesemergen.nl.

De kaart met alle vuilwaterstations is ook te vinden op www.friesemergen.nl >> Natuur en Economie >> Vuilwaterinzameling.

Winterrust voor vogels

Watersporters opgelet! Vanaf 1 oktober 2013 is er een erecode van kracht. Hiermee vragen wij u om tussen 1 oktober en 1 april rustgebieden voor vogels niet in te varen. Dit geldt voor een gedeelte van de Snitser Mar, Wite Brekken en Swarte Brekken, Aldegeaster Brekken, Fluezen en de Alde Feanen.

Vaar deze rustgebieden niet in, ook niet als er geen vogels te zien zijn. In de winterperiode kunnen watervogels in deze gebieden rusten en naar voedsel zoeken. Het is belangrijk dat ze daarbij niet gestoord worden. De rustgebieden liggen vooral langs de ondiepe randen van de meren en nooit in vaargeulen. De gebieden worden gemarkeerd met gele boeien.

Melding maken met de Marrekrite-app

Mocht u een boot(je) en of vogels in een winterrustgebied zien, dan hoort de provincie Fryslân dat graag. Van 1 oktober tot 1 april kunt u dit melden via de Marrekrite-app (iOS en Android). Zo kan de

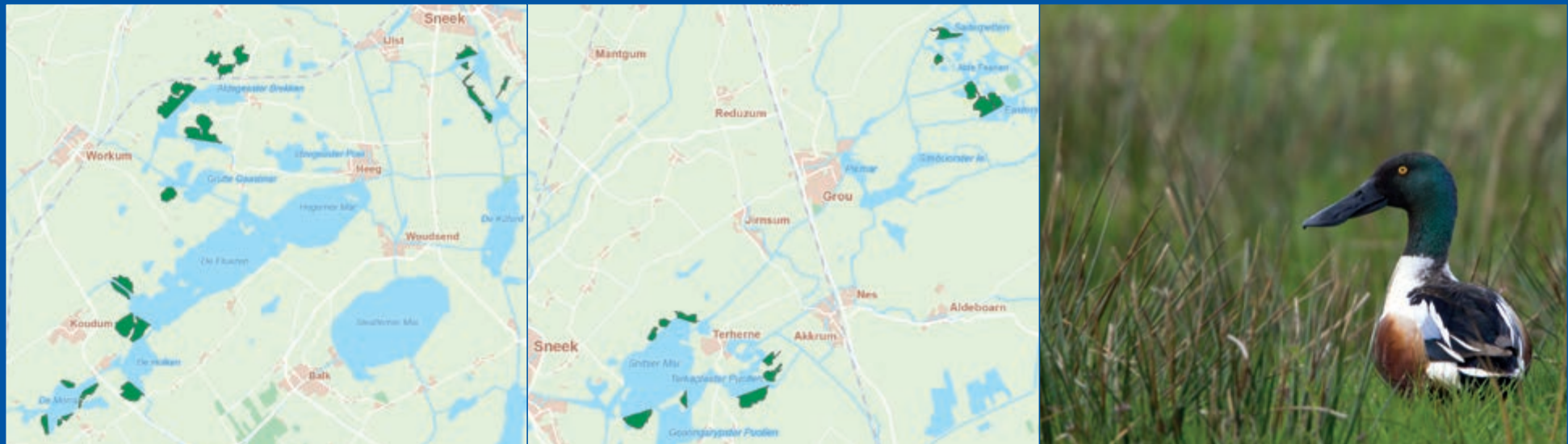
*“Geniet en vaar bewust,
gun vogels in de winter
hun rust”*

provincie Fryslân inventariseren of de vogels voldoende rust krijgen. Na het downloaden van de app, wordt u erop geattendeerd als u een winterrustgebied nadert.

Alde Feanen

In 2014 zijn er ook in de Alde Feanen winterrustgebieden gemarkeerd. Dit natuurgebied heeft een afwisselend landschap met een grote diversiteit aan dieren en planten. Momenteel zijn er verschillende factoren die het gebied bedreigen. Met subsidie van de Europese Unie wordt er gewerkt aan het herstellen van de natuur en het verwijderen van bagger. Meer weten over dit gebied? Neem een kijkje in het bezoekerscentrum van Nationaal Park de Alde Feanen: www.np-aldefeanen.nl.

Welkom in Stavoren!

De nieuwe Johan Frisosluis is klaar! Koning Willem-Alexander heeft vorig jaar de vernieuwde Johan Frisosluis in Stavoren officieel geopend. De nieuwe duurzame sluis is dé toegangspoort tot gastvrij Fryslân. Een belevenis voor de varende én niet-varende recreant.

Neem een kijkje in de ontvangstruimte

Onder het bedieningsgebouw bevindt zich een ruimte, die niet alleen qua vorm verrassend is, maar ook qua functie. In deze ontvangstruimte is informatie te vinden over Stavoren, de bijzondere sluis, de Friese meren, de wereldreis van de paling en het werk van de sluiswachter. Vanuit de ontvangstruimte kun je ook vier verschillende belevenisroutes volgen, te voet of per boot. Deze routes zijn te downloaden via www.ontvangstruimtejohanfrisosluis.nl.

De ruimte is geopend van 1 april tot 1 november (tijdens bedieningstijden van de sluis). Wilt u de ruimte met een groep bezoeken of heeft u andere vragen, neem dan contact op met de beheerder via: info@ontvangstruimtejohanfrisosluis.nl.

Supermarkt aan het water

Stavoren is één van de plaatsen die vanuit Het Friese Merenproject aantrekkelijker is gemaakt voor de watersport. Zo is er een tweede passanteneiland aangelegd en heeft de supermarkt een mooie plek aan het water gekregen.

Belangrijke telefoonnummers

Algemeen alarmnummer.....	112
GGD Fryslân.....	088 - 229 92 22
Centrale Meldpost IJsselmeergebied.....	0320 - 26 11 11
Milieualarmnummer.....	058 - 212 24 22
(Water)Politie.....	0900 - 8844
Provincie Fryslân (algemeen).....	058 - 292 59 25
Provincie Fryslân (brugbedieningstijden).....	058 - 292 58 88
Recreatieschap De Marrekrite.....	058 - 212 85 81
Sportvisserij Fryslân.....	0566 - 624 455
Wetterskip Fryslân.....	058 - 292 22 22
Zwemwatertelefoon.....	058 - 292 56 50

Colofon

Redactie
Afdeling Communicatie
provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
communicatie@fryslan.nl

Vormgeving
Klaas Pot, provincie Fryslân

Fotografie
Klaas Pot, Johannes de
Vlugt, Sportvisserij Fryslân

Druk en oplage
Rekladruk, Giekerk
13.000 exemplaren
© provincie Fryslân 2015.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, gekopieerd of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de provincie Fryslân.

App voor watersporters

Speciaal voor alle zeilers, vaarders en zwemmers in Fryslân is er de app Watersport. Hiermee heeft u altijd actuele informatie bij de hand over brugtijden en plekken waar u veilig kunt zwemmen. De app is gratis verkrijgbaar voor Apple en Android.